Katechyſmus/

To geſt:

Kratićke obſazenij a wy-
klad přednich Cžlankůw Wyrij
a Náboženſtwij Křeſtianſkého/ čemuž ſe
Lidé Křeſtianſſtij/ a zwlaſſté Dijt-
ky w Sſkolách/ počátečné wy-
včugij.

D. Mart. Luther.

Mathuſs w 19.

Nechte Dijtek/ a nebraňte gim gijti ke-
mně/ nebo takowýchť geſt Kra-
lowſtwij Nebeſké.

Wytiſſteno w Bardijowe
Skrz Dauida Guttgeſella.

M. D. LXXXI.

1581.

2. k Timoth: w 3.

Ale ty zuſtáway wtom čemus ſe naučil / a cožť geſt ſwěřéno / wéda od kohos ſe naučil / a že hned od Détinſtwij Pijſma Swatá znáſs / kteráž té mohau vmélého včiniti k Spaſenij / ſkrze Wijru w Kryſta Gežijſſe.

Wssem pobožnijm ffararům a kazatelům / Milost / milosrdenstwij a pokog / w Krystu Gezissij Panu nassem.

TEnto Katechysmus a neb včenij Křestianske wkratičký a sprostný spusob sebraty gsem přijnucen / pro nezbednu nedbánliwost lijdsku / kteru gsem wtomto kratkem času skusijl / když gsem Visitatorem byl. Ach milý Bože / yakau nuzij tam gsem vznal: Neb gsem toho Skusyl / že obecny lyd nic o Křestianskem včenij newědél / a obzwlassnie nawsech / y samij mnozij Kazatele nevčenij / a z hola nespusobnij k wynavčowanij / a wssak předse smegy se chlubity / že gsu Křestiane / že gsau pokřtenij / že vžiwagij Swatostý Panč / ač pak nemegij Modlitbý Panč / wyznanij wiry Křestianske / a Božijho Přikázanij / a žywij gsau co mýle Howadka / a nerozumne Swinky. Ninij pak kdijž se včenij S. Ewangelium zgewilo / wichwalugi se byti za včenijch / a wyborné vmčgij zle vžijwatý Křestianske swobodý.

O wý Byskupij / yakowu odpowěd

tak hanebné wopustilij / a aný z hola negmine sweho vřadu newikonáliste. O Bože dég abyste pomstwy vsslij / ale pone waž zbranugete vžywanij Kalicha / a lyd nutite ku vstanowenij lydskemu / a neptate se nato / vmilý lyd Modlitbu Paně / Wiru Křestiansku / a Božij Přikázanij / a neb negmenssij slowo Božij / Ach nevgdeté wečneho zatracený.

Protož pro mileho Boha was wssech milych mych Panůw a Bratřij ffarařůw a Kazatelůw prosijm / pomnětež srdečné na waß vřad. Slytugte se nad lydem který wam od Boha poručen gest / pomožte nam / aby lijde / a obzwlasstné mladež mohla se navčiti Katechysmu. A kteřý zwas ssijrssijho včenij nepoznali / tento kratky Spusob včenij aby lidu častokrat předkladali / a wpamet gich přiwodili / Wtomto pořadku:

Neyprwe / aby Kazatel pylné se wystřihal / žeby rozličnymi slowy Modlitbu Paně / wyznanij Wijri Křestianskě a Božý Přikázanij nepředkladal: ale gedinky Spusob slow aby sobě wybral: přýněm setrwal / wzdikij pobýzel / gedneho roku yak druheho. Nebo mla-

dež

Spuſobem ſlow/ wyvčowan byti/ gina-
če ſnadné poblaudij / kdýžto tohoto ro-
ku takto / a opiet gineho ginače ſe včij.
Nebo ačkoli tym obyčegem chtiegi na-
prawiti / wſſak nic nedokazugi / gen že
čas dobry/ a praci marné tratij.

To take ſtarodawnij ſwatij Otcowe
widéli: kteřýžto Modlitbu Paně/ Wyz
nanij Wiri / a Božý Přikázanij gedno-
ſtagnimi ſlowy vžýwali: a protož my
take před lýdem obecnijm / a před mla-
dežij tyto Artykule včenij Křeſtianſkeho
gednoſtegnými ſlowy předkladati ma-
me / tak abychom aný gedinkeho nay-
menſſijho punktu neménili/ a neb rok po
roce ginače předkladáli. Wywol tehdy
ſobě (mily včiteli) gedinky Spuſob kte-
rýby ſe tobě libil / prij kteremžto vſta-
wičné ſeterwati bý mohl.

A kdyžby pak před včenimi a mudrý-
mi rečz chtiel miti / tu potom ſwe miſtr-
ſtwo a roſſaffnoſt prokazáti mužeſs / a
tyto Artykule rozličné a vmiele wo-
kraſſlowáti a wykladáti budeſs moci /
yak ſe twemu rozumu zalibij: tolýko
proſtý lid Sproſtné zprwu navčeti pa-
matug / Božý Přikázanij / Wiru Kře-

dle textu Slowo do slowa / aby se lyd ty Artykule navčil a wiřikati mohl.

Kteřij se pak témto wěcom včiti zanedbawagi / tém powiss / že Krysta zapřůce / giž Křestiáně negsau / a némagij any k Swatosti oltarni / any k swedecztwi Křtu Swatého přypussténěj byti / any žadně Křestiánské Swobody vžijwáti / alé prostě magij odsuzenij a odeslanij byti na papeže a na geho služebniky diably. Nadto Hospodářý aný pokrmu a napogě nemagi gim dawati. Ale gich radegi magij strassiti / že wrchnost chce ge z končyn gegich wywrci.

Nebo ačkoli žadný nema / aný nemuže nekoho k wiře syliti / a wssak lyd obecný ktomu ma prijwéden byti / aby vmiel rozeznati co gest praweho a nepraweho / v téch prij kterijch žijwij byti a bydleti chtěgij. Nebo rowně yako kdo chce wnekteře obcij žijw byti / tehdaž musy vstawý a prawa te obcy vměti a zachowawáti / budto by on byl srdcze wéřiciho a neb ne wéřicijho / pobožneho a neb bezbožneho.

Druhe

rozůmi / smisl textu potom at se poz-
náti navčí / aby wyrozumeti mohl což
prawéno bylo. A opiet tymže se porad-
kem spráwug / ktery gsem tobě wisse po-
depsal / a neb giny gisty a kratičky spu-
sob sobě wywol / ktery by se tobě líbýl / a
toho se drž bez porussénij gedinke sylla-
bij / yakž ninij o samem textu powčdi-
no gest. A nikoli nemass náhlým byti /
a wssecky Artykule whromadě / když to-
ho potřeba ne vkázuge / předkladáti:
Ale gednému každému Artykuli ob-
zwlasstně wynavčeg/wyrozuměgic prw-
nimu Přikázani / potem druhe před-
sebe beř / a tym poradkem gdij / včinis-
lý ginacže wprawde obtijžiss poslu-
cháče / a ničemuž gich rozuměti ne na-
včiss.

Třeti / Když gsy tak kratičkymu KA-
TECHYSMV včil lyd / potom mů-
žess před sebe wziti wetčij naučenij /
abys dokonalégi gich wyvčeti mohl. Tu
potom gedno každe přikázanij obssijrne-
gi wykladey/prozby wpateřij/ Artikule/
sewssemi skutky / z vžitky / z nebezpě-
čenstwý ý zsskodami. Nakž giž wmno-

ne sepsane gsau. A neyprwe tu Stranku včenij welmy hogné předkladeg / kterau vznass že gest twým posluchačum neypotřebnegssij. Nakož řemeslnikům / kupcům / Sedlakům / čeladce / vstawičné Sedme Přikázanij Božý kazáti slussý / aby se wistřihálý kradeže / a ne..ernosti / Nebo tý hřychowe přý takowých lidech welmi wobičegnij gsau.

Item / cztwrte Přikázanij dýtkam a obecnijmu lidu pylně wpamet wstěpug / aby byli Tijssij / Wiernij / poslussnij a pokogný / a to potwrzug přýkládý S. Pysma / vkazugic které gsau pokutý neposlussných / a odpláta poslussných. Obzwlasstně pak ktomu wed Wrchnosti a rodiče / aby dobře sprawowali a wychowali dijtký swe doma y wskolach / poněwadž gsau to powinnij včiniti / pakliž to nedělagi / vkazug gim / yak hrozneho hřychu proti Panu Bohu se dopausstiegij: Nebo kazij a bořij / co nayhorssij nepřatele Božý y lijdsstij / oboge Kralowstwý / swetske y nebeske: a rozumné gim domluwag yak weliku sskodu delagi Cýrkwý Panč / když z swych dijtek newýchowawagi včených lidij / ssfarařůw / Kazatelůw / a

mistrůw /

zá ten hřych bude trestati. Takowe ka-
zánij gsau prawě potřebne. Nebo rodi-
čowe a wrchnostij tu častokrat hrozne-
gi hřessij / nežlij powedino byti může. A
Diabel skrze tu nedbaliwost / weliku za-
hubu silý se činiti lidskemu pokolenij.

Naposledý / ponéwadž giž ninij Skr-
ze papeske vstawý lyd se ne nuti k vžijwa-
nij Wéčere Pané / giž z hola gi zaned-
bawa / protož tuto tuze ma se napomi-
nati / ale opatrné: Zádný nema k při-
gimanij wiri / a k swatostem sylen byti.
Nemagi se wimerowati prawa / časy a
mijsta: Slowem tolijko ma se gim proka-
zowati potřebnost Swatosti / aby samý
sebe k vžijwanij nabizeli / a knežij k po-
sluhowanij ponukli. To se stane / gestli-
že gim přyhroziss / že kdo Swatosti ol-
tarnij nevžýwa wroce negmené třy a
neb čtirýkrat / giž o takowem třeba se
obawati že gest potupitelem Swatosti a
nenij Křestiánem. Rowné yako ten
(člowek) nemuž Křestiánem byti / ktery
Swatemu Euangelium newerij a geho
neslissij. Nebo Krystus Pan ne řekl / to
zanechagte a opomitagte / ale / To činte /
kolikratžkoli piti budete ꝛc. Wprawde

nezamitalo se: nebo prawi/ To činte.

Kdo pak Swatosti z lechčuge/ znamenij o sobě dáwa/ že žadneho hřychu/ žadneho kela/ žadneho diabla/ žadneho Swéta/ žadne smrti/ žadneho nebezpěčenstwij/ žadneho pekla nezna/ totiž ne weřij žadnym tym wěcům/ ačkoli wssecek wných vtopeny gest/ a dwogakym manem diablowym gest. Zase že ne potřebuge žadneho milosrdenstwij/ žywotu/ rage/ nebe/ Krysta/ Boha/ a ničeho dobreho. Nebo gdýby wěřil/ že wtak welikých nebezpěčnostech ležij/ a tak mnoheho dobreho potřebuge/ ne zanedbawalby teto Swatosti vžiwáti/ přy kteréžto tak mnohich zlých weci zbawený býwa/ a tak mnoho dobre wěci podawagij se/ takoweho nepotřebij k vžijwánij Swatosti nutiti/ ale dobrowolně přychazi/ a sam sebe nabijza/ a tebe ponukne/ aby gemu Swatosti poslužijl.

Protož nepotřebij tobě vstaw yako papežij/ přywed gemu tolýko ku pameti/ vžytkij y sskodij/ potřebnost y zýsk/ nebezpěčenstwij y spasenij teto Swatosti/ a tak dobrowolně přijde/ bez twého sylenij.

Paklýž

mu / že gest man diablow. Kteřiž aný swe bijdy / aný boskeho milostiweho spomoženij neciti. Gestliž pak gey ne napomenes / a chtélbýs ho vstawámi nutiti / včinis z Swatosti ged / ktere pro twu winu budu potupene. Kterakž poslucha-čý twogi ne magi byti leniwý ku vžýwa-nij Wečeře Panč / když ty spýs a ne na-pominas gich knij.

Protož ty ffarařij a Kazatelij bud pýlny. Ninij gistě nas vřad ginakssi gest nežlij wpapestwu. Gijž gest potřebnu a spasytedlnau wěci / a z te přýčiny vřad Kazatelský ninij wice potřebuge prace / peče / nebezpečenstwa y pokussený / a za-to malicku odplatu y wdečnost na swé-tě ma: Krystus Pán pak sam chce bytí nassij odplátu / když toliko my budeme wierně pracowati. To račiž včiniti Bůh Otec wsselikeho milosrdenstwij / gemuž bud chwala a dýkůw činenij na-wěky / Skrze Gezu Krysta Pana nasseho.

AMEN.

Cžiánkij vcenij Křestiánskeho.

Desatero Božij přikázanij.

Prwsse Přikázanij.

Nebudess mijti Bohůw giných předemnau.

Druhe Přikázanij.

Newezmess Gména Pána Boha twého na darmo.

Trzete Přikázanij.

Pomni/aby Den Swátečnij swétil.

Cžtwrte Přikázanij.

Cti Otce swého y Matku swů / aby byl dlauho žiw na zemi.

Pate Přikázanij.

Nezabigess.

Sseste Přikázanij.

Nesesmilnijss.

Sedme Přikázanij.

Nepokradess.

Osme Přikázanij.

Nepromluwijss proti Bližnijmu swému křiwého swédectwij.

Den

Nepožádáš Domu Bližnijho swého.

Desate Přikázanij.

Nepožadáš Manželky geho / ani Služebnika / ani Děwky / ani Wola / ani Osla / ani ničehéhož což geho gest.

Co pak prawij Pán Buoh o těch wssech Přikázanijch?

Odpowěd.

Tak prawij w 2. Knihách Moyžijssowých w 20. Kapitole. Ná gsem Pán Bůh twuog / Bůh welmi horliwý / genž nawsstěwugi neprawost Rodičuow na Dětech / až do třetijho y čztwrtého Pokolenij / těch kteřijž nenáwidij mne. A činijm milosrdenstwij nad mnoha Tisýcy / témi kteřijž milugij mne / a ostřijhagij Přikázanij mých.

Wijra Obecna Křestianská.

WEřijm w Boha Otce wssemohaucýho / Stwořitele Nebe y zeme. A w Gezu Krysta / Syna geho gediného Pána nasseho. Genž se gest počal Duchem Swatým / narodil se z Marye

Panny.

vkřizowan / vmřel / pohřben. Sstaupil do Pekel. Třetij den wstal z mrtwých. Wstaupil na Nebesa / sedij na prawicy Boha Otce wssemohaucýho. Odtu přijgde saudit žiwých y mrtwých. Wěřijm w Ducha Swatého / Swatau Cýrkew Obecnau / Swatých obcowánij. Hřijchuow odpusstěnij / Těla z mrtwých wzkřijssenij. A žiwot wěčný. Amen.

Modlitba Pané.

OTce náss / genž gsy na Nebesých. O swět se Gméno twé. Přid Králowstwij twé. Buď wůle twá / yako w Nebi / tak y na Zemi. Chleb náss wezdayssý daý nám dnes. A odpusť nám nasse winy / yakož y my odpaustijme nassým winníkům. A ne vwod nás w pokussenij. Ale zbaw nás od zlého. Nebo twé gest Králowstwij / twá moc / twá sláwa / na wěky wěkuow. Amen.

Swatost Křtu swatého.

Mathauss a Marek w 16. Kapitole.

Pan

Pčým swým / řka: Dána gest na wsseliká moc na Nebi y na Zemi. Protož gdauce včte wssecký národý / křtijce ge we Gméno Otce / y Syna / y Ducha Swateho. Kdož vwéřij a pokřtij se / spasen bude / Kdož pak nevwéřij / bude zatracen.

O mocij klićow.

Johann: 20.

PAN Gezijss wdechl na včedlniký swě / a řékl: Přijgmétež Ducha Swateho: Kterýmž odpustijte hřijchy / odpusskegijt se gim: A kterijmž zadržijte / zadrženij gsau.

Swatost Wećere Pane.

Mathauss 26. Marek 14. Lukass 22. S. Pawel 1. ku Korint: 11.

PAN náss Gežijss Krystus / w tu noc kterauž zrazen byl / wzaw chléb a dijky činiw / lámal / a dáwal Včedlnijkuom swým / řka: Wezmete a gezte. Totoť gest Telo mé / kterež se za wás wydawá / To čiňte namau památku.

Týmž

zaw Kalich/ a dijky činiw/ dal gim/ řka: Pijte z toho wssickni / tento Kalich gest nowá vmluwa w mě Křwi / kteraž se za wás wylewá na odpussténij hřijchůw. To čiňte / kolikrátkoli pijti budete / na mau památku.

Desatero Božy Přiká-zanij/ Kterak ge otcowe czelednij swu čeladku neysprostegi Wyna-včeti magi.

Prwsse Přikázanij.

Nebudess mijti Bohuow giných předemnau.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom se Pána Boha nasseho nadewssecko báli / gey milowali / a w něho samého dauffali.

Druhe Přikázanij.

Newezmess Gména Pána Boha twěho nadarmo.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom Bogijce se Pána Boha nasseho / a gey milugijce: Gména geho Swatého nevžijwali k zlořečenij / k přisahánij/

dům / a křiwých wěcý potwrzowánij / Ale k němu se w každých potřebách nassých se wssy pobožnosti vkijkali / ge wzýwali / a modlidbami y děkowánijm ctili / chwálili / a welebili.

Třete Přikázanij.

Pomni aby Den Swatečnij swětil.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogice se Pána Boha nasseho / a gey milugijce / Včenij a kázanij slowa Božijho nezanedbáwali / ale geho sobě yakožto swatého draze wážili / pilni byli / a radi se gemu včili.

Cžtwrte Přikázanij.

Cti Otce swého y Matku swau / aby byl dlauho žiw na zemi.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogice se Pána Boha nasseho / a ge milugijce / Rodičuow a wrchnijch nassých nepotupowali / ani w ničemž nehněwali / ale gy milowali / k nim wsselikau wážnost / poddanost / a poslussenstwij / srdcem / slowem / skutkem zachowawáli.

Nezabigeſs.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogijce ſe Pána Boha naſſeho / a gey milugijce: Bližnijmu ſwému na žiwotu geho nižádným ſpuoſobem neſſkodili / a nevbližowali / Ale geho ochraňowali / a dobře gemu činili / we wſſech žiwota geho potřebách.

Sſeſte Přikázanij.

Neſesmilnijſs.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogijce ſe Pána Boha naſſeho / a gey milugijce: Nezřijzených žádoſtij Těla ſwého nikoli newykonawali / Ale čiſtotu a ſlechetnoſt / řečij / ſkutkem / y myſſlenijm zachowáwali / a gedenkaždý aby ſwau Manželku řadne milowal / a ctil.

Sedme Přikázanij.

Nepokradeſs.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogijce ſe Pána Boha naſſeho / a gey milugijce: Bližnijmu ſwému Peněz ani kterých wěcý geho nebrali / a geho nižadným ſpůſobem / tayně nebo zgewně / podwodem neb náſylijm / nehu-

chraniti hleděli/ podlé nassý možnosti.

Osme Přikázanij.

Nepromluwijs proti Bližnijmu swému křiwého swédectwij.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogijce se Pána Boha nasseho/ a gey milugijce: Bližnímu swému křiwau řečij / lstij / vtrhánijm/ pomlauwánijm/ osočowanijm/ nesskodili: a geho w nižadnau křiwau powěst/ tayně nebo zgewně/ neoblačeli. Ale prawdu o něm vpřijmně a sprostně mluwili / geho zastáwali/ a kdež můžem dobře wykládali.

Dewate Přikázanij.

Nepožádáss Domu Bližnijho twého.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogijce se Pána Boha nasseho / a gey milugijce: Dědictwij a obydlij Bližnijho swého sobě nikoli nežadali / a geho o ně žadným podwodem nepřipravowali. Ale ktomu wsseliyak nápomocni byli / aby bližnij w celosti při swém zůstati mohl.

Nepožádáš Manželky geho/ ani Služebnýka / ani Děwky / a= ni Wola/ ani Wosla/ ani ničehé= hož což geho gest.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abychom bogice se Pána Boha na= sseho / a gey milugice: Manželky Bliž= nýho swého / Czeledi / Howádek / a gi= ných wěcý žiwnostý mu dobýwagýcých/ neodgýmali / neodluzowali / ani také Srdcem a myssleným nežádali. Nýbrž ge při něm zdržowali / a gich napomý= nali / aby službě trwagýce / wěrně a s pilnostý wykonáwali/ což powinni gsau.

Co pak prawý Pán Bůh o těch wssech Přikázaných? Odpowěd.

Tak prawý w Druhých Knihach Moyžý= ssowých w dwádcáte Kapitole:

Yák gsem Pán Buoh twog/ Buoh welmi horliwý / genž na wstrewugi neprawost Rodičůw na Dětech/ až do třetýho a čtwrte= ho Pokolený / těch / kteřýž nená= widý mne: a činý milosrdenstwý

nad

nad mnoha Cyfer tem / kterýž
milugij mne / a oſtřijhagij Přiká-
zanij mých.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Pán Bůh hrozy welikau pokutau / wſſechněm těm / kteřijž takowá Přiká-zanij geho přeſtupugij. Protož máme ſe hněwu Božijho báti / a nic proti tako-wým Prikázanijm geho nečiniti. Zaſe pak připowijdá on miloſt a láſku ſwau / a wſſecko dobré / wſſechněm těm / kteřijž Přikázanij geho Božſka zachowáwagij. A protož také milowati máme Pána Boha naſſeho / a w něho dauffati / a ra-di podlé geho Swatých Přikázanij celý žiwot náſs / wnitřnij y zewnitřnij / řij-diti a ſprawowati.

Wijra Obecná Křeſtián-ſka / Kterak ge Otcowe czelednij ſwu čelatku neyſpro ſtegi Wy-navčeti magi.

O Strwořenij.

WEřijm w Boha Otce w-ſſemohaucýho / Strwoři-tele Nebe y Země.

Wěřjm že gest mne Pán Bůh stwořiti ráčil / yako y giná wssecka stwořenij / že mně Tělo / Dussy / Oči / Vssy / a wssecky audy / rozum a wssecky smysly dáti ráčil / a ge posawád zachowáwá. Ktomu že Pokrm y Napog: oděw / obuw / přijbytek / žiwnost / Manželku / Dijtky / Dědictu / Dobytek / a giné wssecko dobré / se wssemi k tomu wezdayssýmu žiwotu potřebnými wěcmi / hogně wždycky dawati: mne před wsseliyakým nebezpečenstwijm ochranowati / odewsseho zlého ostřihati a zachowawáti ráčí. A to wssecko z swé pauhé / Božské / Otcowské lásky / dobroty a milosrdenstwij / bezewssech mých zásluh a hodnostij. Začež za wssecko powinen gsem gemu vstawičně děkowati / poslussen býti / geho chwaliti / ctjti / a welebiti. To gest gisté werna prawda.

O Wykaupenij.

Y w Gezu Krysta / Syna geho gediného / Pána nasseho / Genž se gest počal Duchem Swatým / narodil se z Marye Panny / Trpěl

pod

pod Pontſkým Pilatem / vkřizo-
wán / vmřel / pohřben / Sſtaupil
do pekel / Třetij den wſtal z mrt-
wich / Wſtaupil na Nebeſa / ſedij
na prawicy Boha Otce wſſemo-
haucýho / Odtud přijgde ſudit ži-
wých y mrtwých.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Wěrijm že Pán Gežijſs Kryſtus / prawy Bůh od Otce od wěčnoſti zplozený / y také prawý Cžlowěk z Marye Panny narozený: geſt mým Pánem / kterýž mne zlořečeného a zatraceného Cžlowěka wykaupil / zproſtil / a wyſwobodil / odewſſech mých hřijchuow / od Smrti wěčné / a mocy Diabelſke: ne ſtřijbrem ani zlatem / ale ſwau ſwatau předrahau Krwij / a ſwým newinným Vmučenijm / a Smrtij ohawnu. Proto / abych ýa wlaſtně geho byl / a pod nim w geho Králowſtwij žiw gſa / gemu ſlaužil / vwěčne Sprawedlnoſti / newinnoſti / a Swatoſti. Rowně yako on z Mrtwých wſtaw / žiw geſt a kraluge na wěky. To geſt giſté wěrna práwda.

Wěřjm w Ducha Swatého / Swatau Cýrkew obecnau / Swatých obcowánij / Hřjchůw odpusstěnij / Těla z Mrtwých wzkřjssenij / A žiwot wěčný / Amen.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Wěřjm že yá sam od sebe / wlastnjm rozumem a přirozenjm swým / w Krysta Pána wěřiti / a kněmu přigjti nikoli nemohu: Ale že Duch Swatý mne gest skrze slowo Swatého Ewangelium powolati / swými dary oswjtiti / a skrze prawau žiwau wjru k poswěcenj a k spasenj přiwesti ráčil: tak / yakž celau Cýrkew zde na Zemi powoláwá / shromáždúge / oswěcuge / a w Krystu Gežjssy skrze gedinau žiwau wjru / k poswěcenj a k spasenj přiwozuge. W kterežto Cýrkwi on mně y wssem wěřjcým / wssecky hřjchy vstawičně a milostiwě odpustj: a wedni poslednjm mně / y wssecky mrtwé wzkřjssyti: a mně se wssemi w KRYSTA Pána wěřjcými / žiwot wěčný konečně dáti chce. To gisté wěrná prawda.

Mod-

Modlitba Páně / Která-
ge Otcowe czelednij swu čelatku
neysprostegi Wynavčeti magi.

OTče náss / genž gsy na Nebesých.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Pán Bůh těmito slowy nás k sobě wolati a pobijzeti račij / abychom konečně wěřili / že on gest nassým oprawdowým a laskawým Otcem / a my geho oprawdowými Dijtkami: abychom tudy k němu s potěssenijm a s prawau důwěrnostij přistaupali / ne ginač než yako wlastnij Dijtky / k swému wlastnijmu Otcy.

Prwnij Prosba.

Oswěť se Gméno twé.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Gméno Božij zagisté samo w sobě swaté gest. Ale my žádáme w této prosbě / aby y při nás také Swaté a slawné bylo.

Yak se to děge? Odpowěd.

Když se slowo Božij w prawdě a w čistotě káže / a my podlé něho / yakož to

nám rač dopomahati náſs milý Otec Nebeſký. Kdo pak ginác včij / nebo žiw geſt než Slowo Božij včij: ten zprzňuge mezy námi Gméno Božij. Czehož nás rač vchowati / náſs milý Otče Nebéſký.

Druha Prosba.

Přidě Kralowſtwij twé.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Králowſtwij Božij zagiſté ſamo od ſebe přigijti může bez naſſý Modlitbý. Ale my žádáme w této Prosbě / aby y k nám také přiſſlo.

Jak ſe to děge? Odpowěd.

Když Otec Nebeſký Ducha ſwého ſwatého nám dawá / abychom ſkrze geho milost a dary / Slowu Božijmu wěřiti / a podlé toho ſwatě žiwi býti mohli / zde čaſně a potom wěčně.

Třetij Prosba.

Buď Wuole twá / yako w Nebi / tak y na Zemi.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Swatá Božſká Wůle děge ſe wſſeliyak / y bez naſſý modlitbý. Ale my žádáme w této Prosbě / aby při nás ſe dála w Srdcých naſſých.

Jak

Kak se to děge? Odpowěd.

Když Otec Nebeský kazý a russý/ wsseliku radu a wůli zlu/ kteraž nám Gména geho swatého při nás neposwěcuge/ a Kralowstwij geho k nám přigijti nedopaustij. Rakožto gest diábla/ Swéta/ a téla nasseho wůle. A přitom když nás posylňuge/ a mocně zachowáwá při Slowu swém/ a wijře prawé/ až do konce ziwota nasseho. To gest geho milostiwá swatá wůle.

Cžtwrta Prosba.

Chléb náss wezdayssý day nā dnes

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Pán Bůh dáwá Chléb wezdayssý wssem y také bezbožným lidem/ bez nassý modlitbý. Ale my žádáme wtéto Prosbě/ aby nám to račil dáti poznati/ a tak s prawú wděčnostij a s děkowánijm/ swatě přigijmati Chléb náss wezdayssý.

Co gest pak to Chléb náss wezdayssý?

Odpowěd.

Gest wssecko to/ čehož k wezdayssýmu žiwotu potřebugeme/ yako pokrm/ napog/ oděw/ obuw/ zdrawij: prijbytek/ žiwnost/ statek/ penijze/ Dediny/ dobytek/ dobrá Manželka/ dobre dijtky/ dobrá poddaná Cželed/ wěrna a pobožná

na Wrchnost / dobré a sstiastné zpráwowánij a řad obecnij / dobré a zdrawé powětřij / pokog / čest / důstognost / dobřij přátelé / wěrne sausedé / a gine k těm podobné wěcy. To gsau wssecko chléb náss wezdayssý.

Pátá Prosba.

Odpust nám nasse Winny / yakož y my odpusstijme nassým zwinnikuom.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Ziádáme w této prosbě / aby Otec náss Nebeský / neráčil patřiti na hřijchy nasse / a nás pro ně w prosbách nassých oslysseti a zawrcy. Poněwádž ničehéhož což prosýme hodni negsme a zaslaužiti sobě nemuožeme. Ale aby on z pauhe milosti swé nám wssecko odpustiti ráčil: Nebo každého dne mnoho hřessýme / a teměř holau pokutu zasluhugeme. Tehdy my také zase srdečně rádi odpustiti a dobře činiti chceme / wssem kteřijžby proti nám cožkoliwěk prowinili.

Ssesta Prosba.

A nevzwod nás zw pokussenij.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Buoh zagiste nepokaussý žadného.

Ale

nás sam zachowati a ostřihati ráčil / tak aby nás diabel / Swět a wlastnij Tělo nasse / skrze pokussenij nevwedlo w powěru / w zauffánij / a w giné rozlične hřijchy / a w ohawnosti. A kdyžbychom pak někdy pokaussenij býti měli / aby on nám wždy dal přemocy / a swijtězyti.

Sedma Prosba.

Ale zwyswobod nás od zlého.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Ziádáme w této prosbě / yako w Zawijrce / aby Otec nás Nebeský ráčil nás wyswoboditi odewsseho zleho / podlě Těla y Dusse / časně y wěčně. A naposledy / kdyžby nasse hodinka přissla / aby nám dobrého skonánij popřijti / a nas z tohoto plačtiweho audolij k sobě do Slawy swé Nebeske milostiwě pogijti ráčil.

Amen.

Co to wyznamenáwá? Odpowěd.

Abych yá tijm gist byl / že takowau modlitbu Otec Nebeský konečně vslyssěti a naplniti ráči. Nebo on sam tak se gest nám modliti přikázal / a zaslijbil že nás konečně vslyssěti chce. Amen / amen / to gest / gistě gistě / tak se to státi má.

Swátost

Swatost Krtu Swate-
ho / Kterak Otcowe czeledný o
tey Swatosti / czelatku swu Wy
včeti magi.

Co gest Křest?

Odpowěd.

Křest nenij sama pauhá Wo-
da / ale gest Woda w Přikázanij
Božském obsažená / a spolu s Slo-
wem Božjm spogená.

Které gest pak to Slowo Božj?

Odpowěd.

Kdež Pán nás Gežjs Krystus dij v
Swatého Mathausse w poslednij Kapit:
Dána gest mi wsseliká moc na Ne-
bi y na Zemi. Protož gdauce vče-
te wssecky Národy / křtijce ge we
Gméno Otce / y Syna / y Ducha
Swatého. Kdož vwěřij a pokř-
tij se / spasen bude: Kdož pak nev-
wěřij / bude zatracen.

Druhe.

Co pak spasytedlného puosobij aneb při-
nassy Křest? Odpowěd.

Při-

swobozuge od Diábla a wěčného zatra-
cenij / a dáwa wěčný žiwot wssem / kte-
řýž tomu wěřij / což slowa a slibowé Bož-
sstij w sobě obsahugij.

Která gsau pak ta Slowa a slibowé
Božsstij? Odpowěd.

Kdež náš Pán Gežýss Krystus dij
v Swatého Marka w poslednij Kapit:
Kdož vvěřij / a pokřtij se / spasen
bude: kdož pak nevvěřij / bude za-
tracen.

Třetij.

A yakž může Woda tak weliké wěcy
puosobiti? Odpowěd.

Woda o wssem tak welikých wěcý ne-
puosobij / ale Slowo Božij / kterež při
Wodě a s Wodau gest / a Wira / kteraž
takowému Slowu Božýmu v Wodě wě-
řij. Nebo Woda bez Slowa Božýho /
gest / toliko pauhá Woda / a ne Křest / Ale
když Slowo Božij pristupuge / tu gest
giž Křest / to gest / spasytedlná Woda ži-
wota / a Kupel nowého rozenij / w Du-
chu Swatém / yakož S. Pawel dij k Ty-
towi w 3. Kapitole:

Wedlé

ſeny nás včinil/ ſkrze obmytij druhého rozenija/ obnorvenij Ducha Srvatého/ kteréhož rvylil na nás hogně/ſkrze Gezijſſe Kryſta Spaſytele naſſeho / abychom gſauce ſprarvedlirvij včiněni miloſtij geho / dědicorvé byli (rvedlé naděge) žirvota rvečného. Wěrnák geſt to řeč.

Cžtwrté.

Co pak rvyznamenárvá takowé v Wodě Křtěnij?

Odpowěd.

Wyznamenáwá / že ſtary náſs Cžlowěk Adam / ſkrze vſtawičné pokánij má při nás ſewſſemi hřijchy a zlými žadoſtmi / topen a mrtwen byti. A zaſe vſtawičně wycházeti a růſti nowý Cžlowěk/ kterýž w ſprawedlnoſti a w ſwatoſti před Bohem žiw geſt na wěky.

Kde to pſáno ſtogij?

Odpowěd.

S. Pawel tak prawij k Ržijmanům w 6. Kapitole: My gſme s Kryſtem

pohř-

wál. Pánu a Paný odmluwál/ a gim laal gſem/ teho wſſeho z prawe wijry y zpraweho ſrdce želijm/ a za miloſt proſým/ a polepſſiti ſe chcij.

Pán a Paný takto wyznawati ſe magi.

Na hřijſſný člowěk/ ſpowédam ſe Bohu Otcy / y Sýnu / y Duchu Swatemu/ y obzwlaſſtně Otče Duchownij wijznawám ſe před wami že gſem dijtkij me / y čelatku / a Manželku wěrně neſprawowal/ a Slowu Božijmu ne navčel/ mnohokrat gſem lal/ zly přijklad na ſobě ſkrze nepoctýwe ſlowa a ſkutky dáwál / mnohým ſauſedům ſſkodu gſem činil / gich gſem pomluwal / draho ſem prodáwal/ a gýne w prodawánij klamal / a tak těžce ſem proti Božſkemu Přikázanij prohřeſſýl: Toho wſſeho zprawe wiry / y zpraweho ſrdce želijm / a za miloſt proſým/ a polepſſýti ſe chcij.

Spowedlnijk a neb Kněz.

Bůh Otec wſſemohuci/ pro Gežijſſe Kryſta Syna ſwého myleho / budýž tobě miloſtijw / a vtwrdijž tebe wprawe wijre.

budeſs miti hřychům odpuſſtenij?

Wěřým.

Kněz.

Nak wěřiſs ſtaniž ſe tobě/ a ya z rozkazanij Pána naſſeho Gezijſſe Kryſta / odpuſſtým tobě hřychý twě/wegmenu Boha Otce / y Syna / y Ducha Swateho / gdyž vpokogi/ a wijce nehřeſs.

Swátoſt Wećeře Paně.

Co geſt Swátoſt Wečeře Paně?

Odpowěd.

Geſt prawé Tielo a prawa Krew Pána naſſeho Gežijſſe Kryſta/nám Křeſtiánům k Gedenij a ku Pitij / pod ſpůſobu Chléb a Wijna / od ſamého Kryſta Pána vſtanowéna.

Kde to pſano ſtogij?

Odpowěd.

Tak piſſij Swatij Ewangeliſtowé/ Mathauſs / Marek / Lukaſs / a Swati Pawel.

P.

tu noc kterauž zrazen byl / wzaw chléb a díky činiw/lámal/a dáwal Včedlníkuom swým / řka: Wezmete a gezte/ Totoť gest Tiélo me/ kterež se za wás wydawá/To činte na mau pamatku.

Týmž spůsobem když Odwečeřel/ wzal Kalich/ a díky činiw/ dal gim / řka: Pijte z toho wssyckni/tento Kalich gest nowá Vmluwa w mé Krwý / kteráž se za wás wilé wá/ na odpusstenij hřijchůw: To činte/ kolikratkoli pijti budete/ na mau pamatku.

Co pak prospijwá takowé gedenij a pijti?

Odpowěd.

To nám vkazugij ta Slowa: Za wás se wydáwá a wylé wá na odpussténij hřychůw. Totižto / že skrže ta Slowá nám se w té Swátosti dáwá odpusstěnij hřijchůw / spasenij a žiwot

tu také gest Spasenij/ a žiwot wěčný.

Kterak pak tělesně Gedenij a Pitij tak weliké wěcý působiti může?

Odpowěd.

Gedenij a Pitij owssem toho nepůsobij/ ale ta Slowa kteraž tu stogij: Za wás se wydáwá a wyléwá na odpusstěnij hřijchůw. Kteraž to slowa/ podlě tělesného Gedenij a pitij/ gsau hlawnij kus při této Swátosti. A kdož těm Slowům wěřij/ ten má to což ona wyswědčugij a prawij: totiž/ Odpusstěnij hřijchůw.

Kdo pak hodně vžijwa Swátosti Wečeře Páně? Odpowěd.

Postiti se a hmotně k tomu připrawowáti/ gest owssem dobrá/ čistá/ zewnitřnij cnost. Ale ten k takowé Swátosti hodný a spůsobny gest/ kdož wěřij těm Slowům: Za wás se wydáwá a wyléwá/ na odpusstěnij hřijchůw. Kdož pak takowým slowům ne wěřij/ a neb o nich pochybuge/ ten gest nehodný a ne spůsobný/ nebo to slowo/ Za wás/ chce mijti wssecko wěřijcý srdce.

Kterak

Kterau Otce czelebnij ma
ſrvu čeletku Wyvčeti Rano y
Wečer ſe modlity.

Rano ſtawſſý reknij:

We Gméno Otce / y Syna / y Ducha Srvateho / Amen.

Potom ſtogicy neb klečicý powecz Wiznani wirij / a Modlitbu Páně / a chceſſli y tuto Modlitbu.

DEkugy tobě můg Otče Nebeſký / ſkrze Gezu Kryſta / Syna trvého / žes mně této Nocý oderwſſech neſſtiáſnich rvěcý / a nebeſpečenſtrvy zachorval. Proſým tobě / aby mně ráčýl tohoto dně také oſtřihati od hřijchůrv y wſſech zlich rvěcý / tak aby tobě rvſſyckný mogý ſkutkowe / ano také y celý žiwot / dobře ſe lýbilij: Nebo ya ſe ſameho / ſwé tělo / y duſſý / a wſſeckno / wruce twé poručým. Twůg ſwati Angel budýž ſemnu / aby diabel nižadne mocý na mně nalezl / Amen.

cy/ spywagic neyaku pésen/ yakožto Desset Přikázanij/ a neb co gineho pobožneho.

Wečer na pokog swuog gduc řekný:

We Gméno Otce/ y Syna/ y Ducha Swáteho/ Amen.

Potom stogijcij neb klečicij powěc Wyznaný wírý a Modlitbu Páně/ A chcesli/ y tuto Modlitbu:

DEkugy tobe Otče můg Nebeský/ skrze Gezu Krysta Syna twého myleho/ že sy mné tohoto dně milostným milosrdenstwým ostřyhatý ráčil. Prosym tobe/ aby my ráčil odpustity wssecky hřychý me/ kteřijch sem se něprawe dopustil/ a ráčyž mne této nocý/ swau milosty dobrotywé ostřyhaty/ Nebo ya sebe/ swé kělo/ y dussý/ a wssecko w twé ruce poručým/ Twůg swatý Angel budyž

sem

wa na mne ne nalezl/ Amen.

Potom wesele w dobrem pokogy odpočinuti můžess.

Kterak Otec czelednij swu czelatku ma Wyvčeti před Stolem/ y po Stolu se Modlitý.

Dyetký y Czeled wizdwihnutimij Rukij cnostne před Stuol stupitij/ a récý magij:

OCI wsseho tworu w tebe dussagij Paně/ a ty dáwáss gim Pokrm gich w čas přijhodný. Otwijráss ty Paně Ruku swau/ a naplňugess wsseliký žiuotčich požéhnánijm.

Potom Otče náss/ genž gsy na Nebesých/ ꝛc.

Bože Otče náss Nebeský/ požehnay nás y téch to Dáruow/ kterež z twé sstědrosti přigijmati budeme/ skrze Gežijsse Krysta Pána nasseho/ Amen. C v Po

ruky cnostně magij ricij.

Chwalte Pána/nebo on dobrotiwý gest/ nebo na wěky milosrdenstwij geho gest. Kteřýž dáwá pokrm wssemu tělu/kteřýž dáwá Hrwádkům potrawu gich/ y také mladým Hawrankům/ wzýwagijcým geho. Neoblibuge sobě Pán sýli Koně/ aniž mu se libij Laytky Muže. Oblibuge sobě Pán wssecky bogijcý se geho/ a ty/ kteřijž dauffagij w milosrdenstwij geho.

Otče náss genž gsy na Nebesých/ ꝛc.

Děkugeme tobě Bože Otče náss Nebeský / skrze Gežüsse Krysta Pána nasseho/zewssech darůw a dobrodinij twých. Genž gsy žiw a kralugess / na wěki wěkůw. Amen.

Tabu-

Tabule mettery[illegible] Zech

Pijsma Swáteho/ wivčegicy ged neho každeho/ o swem wtomto žiwote poručenem vřadu.

Byskupům/ Kněžům/ a Kazatelům.

Ale musý Byskup býti bez auhony/ gedine manželky muž/ střijzliwý/ střijdmy/ maudrý/ ozdobný cnostmi/ stydliwy/ přiwětiwý/ zpuosobný k včenij/ ne opilec wijna/ ani aby bil giné: ale aby byl střijdmý/ ne swárliwý/ a nelakomý/ kterýžby čeled swau dobře zprawowal/ a syny aby měl poddané we wssý čistotě. Pakli kdo [illegible]želedi swé ne vmij zprawowati/ y kte[illegible]ak o Cýrkwi Božij pilnost bude mijti? [illegible]enowowěrec/ aby ne pozdwihna se w [illegible]ychu/ y ne vpadl w saud diabluow/ [illegible]. k Tymoth. 3.

Nebot Kněz má býti bez auhony/ ya[illegible]o Božij Ssaffárz: ne pyssný/ ne hněwi[illegible]ý/ ne opilec wijna [illegible] ten kterýžby gi[illegible]ee bil/ ne žadostiw[illegible]rzkého zysku: Ale [illegible]řijwětiwý/ dobro[illegible]wý/ střijzliwý/ spra[illegible]edliwý/ swatý/ zdrželiwý: ten kterýžby [illegible] pilně včyl wěrné řeči/ aby mohl napo[illegible]

[illegible]ijnati

odpýragý trestati/ k Tytowi 1.

Powinnost posluchačůw.

Pán zřídyl aby ty kteřýž Ewangelium včý / z Ewangelium žiwnost meli/ 1. Korinth. 9.

Zdelugž se pak ten kteřýž navčený přýgima w Slowu/s tým od kohož navčený beře wssým swym zbožým/ k Gal. 6.

Kněžý kteřýž dobře zprawugý / dwogý cti hodni gmýni budte: a zwlasstě kteřýž pracugý w Slowu Božým/ a w včený. Neb prawý Písmo/ Nezawiže's vst wolu kteřýž mlatý: A opět/ hoden gest dělnyk swé mzdy / 1. k Tymoth. 5.

Prosymek pak wás Bratřý / abysste znali ty kteřýž pracugý mezy wámi / a wladnau nad wámi w Pánu / a napomýnagý wás / abysste ge hoyněgý milowali/ pro prácy gegich. Megte pokog s nimi/ 1. k Thesal: 5.

Poslussni budte zprawcý wassých / a poddáni budte gim / onik zagisté pilně bděgý / yako počet magýce wydati za Dusse wasse / aby s radostý to činili / ne yako plačýce/ nebk se to ne hody wam. k Židuom 13.

O Wrch/

Každý člowěk mocem wyžssým pod dán bude. Nebť nemij mocy nežli od Boha/ a které gsau/ od Boha zřijzene gsau. Protož kdož se mocy protiwij / Božijmu řijzenij se protiwij. A kteřijž se protiwij/ sami sobě zatracenij dobýwagij. Neb Knijžate ne gsau k strachu skutku dobrého/ ale zlého. Chcessli pak se ne báti mocy: Cziniž dobré / a budess mijti chwálu od nij. Služebnijk zagiště Božij gest/ tobě k dobrému. Pakli budess zle činiti/ bog se: nebť ne nadarmo meč nese. Božij zagijště služebnijk gest / aby mstil zuoriwě nad tijm kdož zle činij. k Rzym: 13.

Co Poddány Powinný gsau swym wrchnostem.

Daytež tehda což gest Cýsařowo Cýsaři/ Mathauss 22.

Každý člowěk mocem wyžssým poddán bud. A protož z powinnosti poddáni budte: ne toliko pro hněw / ale y pro swědomij. Neb proto y daň dáwáte: služebnijcy zagiště Božij gsau w tom pracugijce. A protož plaťte wssem dluhy: komu daň / tomu daň: komu clo / tomu clo: komu bázen/ tomu bazen: komu čest/ tomu čest/ k Rzym. 13.

Manže-

mi wěcmi býwaly Prosby / Modlitby / swátě žádosti / a děkowánij za wssecky lidi / za Krale y za wssecky kteřijž gsau w vřadech postaweni / abychom tichý a pokogný žiwot wedli / we wssý milostiwosti a čistotě: neb to dobré gest a wzácne před Spasytelem nassým Bohem / kterýž chce aby wssickni Lidé spaseni byli / a k poznánij Prawdy aby přissli / 1. Tymotheowi 2.

Napomijnayž ge ať gsau poddáni Knijžatuom a mocem / a ať gich poslauchagij w slowu / gsúce hotowi k každemu skutku dobremu / k Tit: 3.

Protož poddáni budte wssemu lidskému stwořenij pro Boha: Budto Králi / yako naywyžssýmu: budto wýwodám / yako od něho poslaným k pomsté / zlých a k chwále dobrých / 1. Pětr. 2.

Manželům.

Též také mužij spolu s nimi přebýwagijce wedlé vménij / yakožto mdlegssý nádobě ženské cti gim vdělugijce / yako spolu dědičkám milosti Žiwota: aby ne byla překážka Modlitbám wassym / 1. Pětr. 3.

Rodi-

SD 16100